

VIII. LIČNOST

SMJERNICE ZA PONAVLJANJE – «PSIHOLOGIJA LIČNOSTI»

1. Određenje pojma ličnosti
2. Činioci razvoja ličnosti
3. Prilog „Istraživanje blizanaca“ i „Sijamski blizanci“
4. Najznačajniji teorijski pristupi ličnosti
5. Osobinski pristup (osnovne ideje, zamjerke pristupu)
6. Eysenckova teorija crta (dimenzija) ličnosti
7. Model pet velikih faktora (Costa i Mc Rea)
8. Struktura ličnosti (I. nivo) po Freudu
9. Struktura ličnosti (II. nivo) po Freud
10. Id (libido, eros, thanatos)
11. Ego
12. Superego
13. Obrambeni mehanizmi (racionalizacija, projekcija, supstitucija, kompenzacija, negiranje, regresija, agresija)
14. Razlika između psihički zdrave i psihički bolesne ličnosti po Freudu
15. Psihoanalitička psihoterapija
16. Kritički osvrt na psihoanalitički pristup
17. Okolinski (bihevioristički pristup) osnovne ideje i predstavnici
18. Oblicima učenja na kojima počiva okolinska teorija ličnosti
19. Klasično uvjetovanje
20. Operantno uvjetovanje
21. Učenje po modelu
22. Socijalni pristup učenja A. Bandure (samoefikasnost, samokontrola)
23. Bihevioristička psihoterapije
24. Kritički osvrt na bihevioristički pristup
25. Humanistički pristup tumačenju ličnosti (osnovne ideje i predstavnici)
26. Hijerarhija motiva po Maslowu
27. Samoaktualizacija
28. Humanistička psihoterapija
29. Carl Rogers (vlastito ja, realno ja i idealno ja)
30. Kritički osvrt na humanistički pristup
31. Podjela metoda za ispitivanje ličnosti
32. Objektivne metode za ispitivanje ličnosti
33. Skale procjena
34. Upitnici
35. Projektivne metode za ispitivanje ličnosti
36. Rorschachov test mrlja
37. Test tematske apercepcije (TAT)
38. Situacijski testovi
39. Kriteriji za određenje psihičkog poremećaja
40. DSM-IV
41. Anksiozni poremećaji
42. Somatoformni poremećaji
43. Shizofrenija
44. Poremećaji raspoloženja
45. Poremećaji hranjenja

- 46. Antisocijalna ličnost
- 47. Načini liječenja psihičkih poremećaja

PITANJA IZ „LIČNOSTI“ KOJA SU DIO NACIONALNIH ISPITA, OGLEDNIH INAČICA DRŽAVNIH MATURA , PROBNE DRŽAVNE MATURE I DRŽAVNE MATURE:

2007 LIPANJ – NACIONALNI ISPITI

1. Potreba za samoaktualizacijom svojstvena je samo čovjeku. T N
2. Rukopis je povezan s crtama ličnosti. T N
3. Prema Maslowu najmanji broj ljudi zadovoljava:
 - a) fiziološke potrebe
 - b) potrebe za pripadanjem i ljuavlju
 - c) potrebu za samoaktualizacijom
 - d) potrebu za sigurnošću
4. Ekstravert je:
 - a) društvena osoba
 - b) odgovorna osoba
 - c) povučena osoba
 - d) neurotična osoba
5. Pristupima ličnosti pridružite njegove predmete istraživanja:
 - a) pristup crta ličnosti 1. dimenzije ličnost
 - b) psihoanalitički pristup 2. mehanizmi učenja
 - c) pristup socijalnog učenja 3. nesvejesno
 4. samoaktualizacija
6. Vrstama psihičkih poremećaja pridružite specifične poremećaje:
 - a) anksiozni premećaj 1. hipohondrija
 - b) somatoformni poremećaj 2. depresija
 - c) poremećaji raspoloženja 3. fobija od mraka
 4. shizofrenija
7. Kako se zovu poremećaji kod kojih osoba gubi kontakt s realnošću , čudno se ponaša, ima halucinacije, paranoidne misli i slično.
8. Sažeto objasnite koja je logika projekivnih tehnika i testova. Navedite jedan njihov nedostatak.
9. Sažeto objasnite kada i zašto se aktiviraju obrambeni mehanizmi ličnosti.

2007 RUJAN – RADNA INAČICA DRŽAVNE MATURE

10. Psihijatar je isto što i klinički psiholog. T N
11. Psihologijska istraživanja potvrdila su povezanost osobina ličnosti s horoskopskim znakom.
12. Sramežljivost, kao psihološka osobina, može se izmjeriti.
13. Prema Maslowu koju od navedenih potreba najprije zadovoljavamo:
 - a) potrebu za uspjehom
 - b) potrebu za pripadanjem
 - c) potrebu za istinom
 - d) potrebu za sigurnošću
14. Kako Freud naziva sjedište cjelokupne psihičke energije?
 - a) id
 - b) ego
 - c) superego

d) Eros i Thanatos

15. Osoba koja osjeća paničan strah prilikom izlaska iz kuće i izbjegava izlaske pati od:

- a) poremećaje raspoloženja
- b) somatofornog poremećaja
- c) psihotičnog poremećaja
- d) anksioznog poremećaja

16. Kako se zovu poremećaji kod kojih se psihički problemi očituju u tjelesnim simptomima?

17. Koji psiholog naglašava važnost samoaktualizacije?

18. Usporedi humanistički i psihoanalitički pristup ličnosti?

2008 NACIONALNI ISPIT

19. Većina psihičkih bolesnika nije opasna za druge ljude.

20. Istraživanja pokazuju da postoji sličnosti u osobinama ličnosti među osobama koje su rođene u istome horoskopskome znaku.

21. Prema petofaktorskoj teoriji temeljne dimenzije ličnosti su:

- A. ekstraverzija, savjesnost, otvorenost prema iskustvu, organiziranost i ugodnost
- B. ekstraverzija, neuroticizam, savjesnost, raspoloženje i otvaranje prema iskustvu
- C. ekstraverzija, neuroticizam, savjesnost, otvorenost prema iskustvu, i ugodnost
- D. neuroticizam, aktivnost, savjesnot, otvorenost prema iskustvu i ugodnost

22. Autorima pridružite teorije ličnosti:

- 1. Bandura
- 2. Costa i Mc Rea
- 3. Maslow

A. psihoanalitička teorija ličnosti

B. teorija samoaktualizacije

C. petofaktorska teorija

D. teorija socijalnog učenja

23. Psihičkim poremećajima pridružite simptome:

- 1. anksiozni poremećaj
- 2. somatofornni poremećaj
- 3. shizofreni poremećaj

A. halucinacije

B. probavne smetnje

C. tjeskoba

D. osjećaj besmisla života

24. Koji dio ličnosti prema Freudu ima ulogu „unutarnjeg“ roditelja?

25. Kako se zove osobina ličnosti koja određuje način emocionalnog reagiranja na podražaje iz okoline?

26. Sažeto objasnite što je psihoterapija!

27. Ukratko opišite tri postavke humanističkih teorija ličnosti!

2009-OGLEDNI ISPIT

28. Koju od navedenih potreba prema Maslowu prvo zadovoljavamo?

- A. potrebu za uspjehom
- B. potrebu za pripadanjem
- C. potrebu za istinom
- D. potrebu za sigurnošću

29. Kako Freud naziva sjedište cjelokupne psihicke energije?
30. Od kojeg poremećaja pati osoba koja osjeća paničan strah prilikom izlaska iz kuće?
A. od poremećaja raspoloženja
B. od somatoformnog poremećaja
C. od psihotičnog poremećaja
D. od anksioznog poremećaja
31. Tko je utemeljio psihoanalitički pristup u istraživanju ličnosti?
32. Kako se zovu poremećaji kod kojih se psihčki problemi očituju u tjelesnim simptomima?
33. Koji psiholog naglašava važnost samoaktualizacije?

2009 – PROBNA DRŽAVNA MATURA

Pitanja već u okviru čuvstava i motivacije ...

2010 DRŽAVNA MATURA

34. Koji poremećaj ima osoba koja svaku svoju glavobolju ili povremene bolove u tijelu tumači kao simptom teške bolesti?
A. shizofreni poremećaj
B. poremećaj ličnosti
C. somatoformni poremećaj
D. anksiozni poremećaj
35. Kojoj dimenziji pet faktorskoga modela ličnosti odgovara opis Miline ličnosti (vedra, vesela i otvorena osoba)?
36. Od kojega poremećaja pati dječak koji je bio žrtva nasilja?
37. Ana, Meri i Kate dobile su negativnu ocjenu. Ana je to doživjela kao nepravdu i subjektivnost profesora te je odmah krenula u oštru raspravu s njim. Meri je to bio dokaz nedovoljnoga učenja, osjećala se krivom i zaplakala je. Kate je samo odmahнула rukom i nastavila pričati s prijateljima. Čime se objašnjavaju ove razlike u doživljavanju, mišljenju i ponašanju između Ane, Meri i Kate?
38. Radnik pod cijenu otkaza **ne želi** potpisati lažne putne naloge. Koji je dio ličnosti prema Freudu zaslužan za ovakvo ponašanje?
39. Objasnite što je psihoterapija navodeći barem tri različite i bitne informacije.

DRŽAVNA MATURA 2010./2011.- ljetni rok

40. Psiholog želi procijeniti toleranciju na frustraciju kod ljudi te ih izlaže frustrirajućim situacijama i opaža njihovo ponašanje.
Kako se naziva ovakva procjena ličnosti?
A. projektivni test
B. test sposobnosti
C. situacijski test
D. samoopažanje
41. Čijoj teoriji ličnosti pripada pojam o sebi?
A. Bandurinoj
B. Eriksonovoj
C. Freudovoj
D. Rogersovoj
42. Na koju osobinu ličnosti pedijatar misli kada govori da je Ema „lako dijete“?
43. Blizanci su jako radoznali, vole isprobavati sve što je novo i stalno smišljaju neke igre. Kojoj dimenziji pet faktorskoga modela ličnosti odgovara ovaj opis?
44. Zašto su jednojajčani blizanci najbolji ispitanici kod ispitivanja u kojem psiholozi žele točno razlučiti koliki je utjecaj gena, a koliki utjecaj okoline na inteligenciju?
45. Uz koju su osobinu ličnosti vezane naše moralne vrijednosti i prosudbe?
46. Kako Freud naziva seksualnu energiju koja se nalazi u idu?

47. U sljedećim zadacima trebate odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak. Navedite tri bitna obilježja shizofrenih poremećaja.

DRŽAVNA MATURA 2010./2011. jesenski rok

48. Rina se vrlo lako uzruja u raspravama te burno reagira i žučno raspravlja.

Koja je od navedenih karakteristika povezana s takvim reakcijama?

- A. karakter
- B. temperament
- C. crta ličnosti
- D. savjesnost

49. Kako se zove autor psihoanalitičke teorije ličnosti?

- A. Abraham Maslow
- B. Albert Bandura
- C. Karl Rogers
- D. Sigmund Freud

50. Kako se naziva skup osobina koje pojedinca čine različitim i jedinstvenim u odnosu na druge ljude?

51. Za koju su vrstu psihičkih poremećaja karakteristični simptomi glavobolje i bolova u želucu?

52. Prilikom izbora odredišta maturalnoga putovanja Davorov razred podijelio se u dva suprotna tabora. Davor i njegovi prijatelji željeli su u Grčku, a druga skupina u Španjolsku. Dijelu učenika u razredu bilo je svejedno kamo će putovati, ali nakon razgovora i uvjeravanja od strane drugih učenika, oni su se priklonili jednomu od tabora. Danima se u razredu raspravljalo, argumentiralo, nadmudrivalo i pozivalo na demokraciju i slobodu izbora. Jedni drugima pripisivali su netoleranciju, zlobu i svadljivost. Nikako nisu mogli prihvatiti i uvažiti različite želje i mišljenja. Davor se pitao je li uopće moguć dogovor između toliko različitih ljudi. Dio učenika iz njegove grupe bio je čak spreman pristati na putovanje u Španjolsku pod uvjetom da agencija smanji cijenu. No, nakon zajedničkoga sastanka njihove grupe odlučili su da u Španjolsku ne žele ići ni ako im agencija da besplatno putovanje. Nakon što je većina učenika zbog sukoba počela patiti od bolova u trbuhu i glavobolja, konačno je dogovoreno da tajno glasuju i da putuju gdje većina odluči. Za vrijeme prebrojavanja glasova Davor je primijetio da je ispao jedan glasački listić. Na njemu je bio glas za Španjolsku. Malo se dvoumio, a onda ga je stavio na hrpu za prebrojavanje.

Uz koju se osobinu vezuje Davorova odluka da preda listić koji je ispao, a na kojem je odredište maturalca koje ne želi?

53. Koju razinu svijesti, prema psihoanalitičkoj teoriji, pokušava ispitati Rorschachov test mrlja?

54. Definirajte upitnik ličnosti i navedite njegovu prednost i njegov nedostatak.

OGLEDNI PRIMJER-jesen 2011

55. Psiholog želi procijeniti toleranciju na frustraciju kod ljudi te ih izlaže frustrirajućim situacijama i opaža njihovo ponašanje.

Kako se naziva ovakva procjena ličnosti?

- A. projektni test
 - B. test sposobnosti
 - C. situacijski test
- samopažanje

56. Tina i Robert su prije dva tjedna postali roditelji male Eme. Već imaju petogodišnje jednojajčane blizance. Ema redovito spava i jede, rijetko plače i to samo kada je gladna ili mokra. Pedijatar im je rekao da već vidi da je i Ema „lako dijete” kao i njihovi blizanci. Blizanci su dobro prihvatili sestricu iako su u početku negodovali jer se roditelji nisu stigli igrati s njima. Oni su jako radoznali, vole isprobavati sve što je novo i stalno smišljaju neke igre. Trenutačno su u fazi kada im je najdraže pretvarati se da su astronauti i vozači utrka. Sa

sobom svuda nose svoje medvjediće i pričaju s njima. Uvijek kada imaju obroke, stol mora biti postavljen i za njihove ljubimce. Blizanci kod kuće malo jedu, ali zato kada su u društvu vršnjaka u vrtiću imaju izvrstan apetit. Blizanci su jako radoznali, vole isprobavati sve što je novo i stalno smišljaju neke igre.

Kojoj dimenziji pet faktorskoga modela ličnosti odgovara ovaj opis?

57. Zašto su jednojajčani blizanci najbolji ispitanici kod ispitivanja u kojem psiholozi žele točno razlučiti koliki je utjecaj gena, a koliki utjecaj okoline na inteligenciju?

58. Koji pravac u psihologiji smatra da se ponašanje životinja i čovjeka u potpunosti može objasniti vanjskim podražajima na koje oni reagiraju?

59. Uz koju su osobinu ličnosti vezane naše moralne vrijednosti i prosudbe?

60. Kako Freud naziva seksualnu energiju koja se nalazi u idu?

61. Navedite tri bitna obilježja shizofrenih poremećaja.

DRŽAVNA MATURA-ljeto 2012.

62. U jednom primorskom mjestu osobe iz turističke zajednice odlučile su unaprijediti turističku ponudu namijenjenu stranim turistima. Zatražili su od psihologa da provede istraživanje kojim bi prikupili podatke što se turistima sviđa u njihovom mjestu, a koje bi dodatne sadržaje željeli. Psiholog je sastavio niz pitanja, a pomagači su bili studenti koji su ispitali određeni broj slučajno odabranih turista koji borave u njihovom mjestu. Studenti su bili društveni, veseli i aktivni i lako su ostvarili kontakt sa strancima. Prikupljeni rezultati pokazali su kako nisu točna mišljenja domaćih stanovnika da turisti iz određenih zemalja troše manje novca. Psiholog je ispitao i postoji li povezanost između dobi turista i novca koji su spremni potrošiti za vrijeme boravka na odmoru. Koja je osobina ličnosti, opisana u tekstu prema pet faktorskom modelu, izražena kod studenata koje je psiholog odabrao za pomagače u svojem istraživanju?

63. Poznati sportaš naglo je završio svoju profesionalnu karijeru zbog ozljede. Osjećao se frustrirano i nije mogao odrediti nedostaje li mu više osjećaj uzbuđenja prije utakmice ili užitak pobjede nakon njega. Nije se nikako mogao priviknuti na gubitak statusa poznatog sportaša, slave, moći i novaca. Sve više je utjehu tražio u alkoholu, što je dovelo do ozbiljnih promjena u njegovom kognitivnom i emocionalnom funkcioniranju. Na nagovor obitelji spas je potražio u psihoterapiji. Psihoterapeut ga je naučio zamijeniti nepoželjne oblike razmišljanja i ponašanja prikladnijim oblicima. Nakon oporavka napisao je autobiografiju koja je ubrzo postala bestseller. Opet je postao poznat, slavan i cijenjen.

U koju skupinu poremećaja spada alkoholizam?

64. Poznati sportaš naglo je završio svoju profesionalnu karijeru zbog ozljede. Osjećao se frustrirano i nije mogao odrediti nedostaje li mu više osjećaj uzbuđenja prije utakmice ili užitak pobjede nakon njega. Nije se nikako mogao priviknuti na gubitak statusa poznatog sportaša, slave, moći i novaca. Sve više je utjehu tražio u alkoholu, što je dovelo do ozbiljnih promjena u njegovom kognitivnom i emocionalnom funkcioniranju. Na nagovor obitelji spas je potražio u psihoterapiji. Psihoterapeut ga je naučio zamijeniti nepoželjne oblike razmišljanja i ponašanja prikladnijim oblicima. Nakon oporavka napisao je autobiografiju koja je ubrzo postala bestseller. Opet je postao poznat, slavan i cijenjen. Koju je vrstu psihoterapije primijenio sportašev psihoterapeut?

65. Navedite tri bitna obilježja psihoterapije.

DRŽAVNA MATURA – jesen 2012

66. Za koji su poremećaj karakteristične prisilne radnje, primjerice, osoba pedesetak puta na dan pere ruke?

A. za opsesivno-kompulzivni

B. za bipolarni

C. za panični

D. za manični

67. Branko je vedar i komunikativan adolescent koji jako voli pse i vrlo im je privržen. Zna mnogo informacija o različitim pasminama i vrlo je detaljno proučio njihove navike. Svakog psa kojeg nađe na ulici udomi. Njegovi roditelji nisu presretni s punom kućom životinja, a Branko nikako ne može razumjeti kako oni ne vole životinje jednako kao i on. No, Branko zna da je miljenik svojih roditelja i da uvijek na kraju ispadne onako kako on želi. Jučer je kući donio izgladnjelo i ranjeno štene kojemu nitko od ljudi koji su ga gledali na ulici nije priskočio u pomoć. Dapače, nisu ni pokušali spriječiti dječaka koji ga je gađao kamenjem iako su neki od njih izražavali nelagodu zatvaranjem očiju i okretanjem glave. Branko ne može podnijeti patnju životinja i ljudi i uvijek pomaže. Iduće godine upisat će psihologiju jer želi proučavati ponašanje ljudi i životinja.

Kojoj dimenziji pet faktorskog modela odgovara opis Brankove ličnosti u prvoj rečenici teksta?

68. Koji se model najčešće rabi za određivanje psihičkih poremećaja?

69. Imenujte tri razine svijesti prema S. Freudu i za svaku navedite po jedno bitno obilježje.

70. Imenujte tri pristupa u psihologiji. Što psiholozi svakog pojedinog pristupa smatraju najvažnijim predmetom izučavanja psihologije?

DRŽAVNA MATURA – ljeto 2013.

71. Koja teorija ličnosti naglašava utjecaj nesvjesnih procesa na ponašanje čovjeka?

A. bihevioristička teorija

B. humanistička teorija

C. psihoanalitička teorija

D. teorija crta ličnosti

72. Marija već godinu dana pati od depresije. Njezin psihoterapeut usmjerava je na trenutačno iskustvo i potiče je da preuzme odgovornost za svoje postupke i doživljava. Smatra da će joj time pomoći da se razvije u samoaktualiziranu osobu. Mariju brine što se sa svojim sinom Josipom svađa oko sitnica. Navršio je 15 godina, glas mu se produbio, a i brada mu je već počela rasti. Većinu svojega vremena provodi u razgovoru i druženju s vršnjacima. Mariji se ne sviđa što se Josip često povodi

za ponašanjem i uvjerenjima svojih vršnjaka. Josip nju i sve odrasle osobe smatra dosadnima i staromodnima. On ne razumije zašto Marija ne voli glasnu glazbu i noćne izlaske.

U koju vrstu psihičkih poremećaja spada depresija?

73. Koju vrstu psihoterapije primjenjuje Marijin psihoterapeut?

74. Objasnite pojam samoaktualizacije i navedite barem dva obilježja ličnosti samoaktualiziranih ljudi.

75. Koju metodu procjene ličnosti upotrebljava psiholog ako od ispitanika traži da ispriča što vidi na crtežu koji nije jasno strukturiran?

DRŽAVNA MATURA – jesen 2013

76. Što od navedenoga predstavlja jednu od dimenzija pet faktorskoga modela ličnosti?

A. svijest o sebi

B. temperament

C. intuitivnost

D. ugodnost

77. Marko je student koji trenira rukomet. Često putuje s klubom. On inače voli putovati, znatiželjan je, uživa isprobavati nove stvari i ima široke interese. Jedini problem mu predstavljaju putovanja zrakoplovom jer se jako boji letenja i ne može ni ući u zrakoplov. S prijateljima iz kluba voli raspravljati o različitim političkim temama. Razgovarali su i kako će glasovati na referendumu o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. On se dobro informirao pa je znao koje su zemlje članice, koje obveze imaju te koje su prednosti i nedostaci Europske unije. Volio bi da se Hrvatska na taj način poveže s Europom. Neki njegovi kolege imali su

negativan stav iako su imali mnogo površnih i netočnih informacija o Europskoj uniji. Dio njih smatrao je da ni ne mora glasovati jer će ionako dosta ljudi izaći na referendum. No, Marko je izašao na referendum jer je smatrao da je to njegova građanska obveza.

Koja je osobina ličnosti, prema pet faktorskome modelu ličnosti, izražena kod Marka, a opisana je u trećoj rečenici teksta?

78. Koji je poremećaj prisutan kod Marka pa on zbog toga ne putuje zrakoplovom?

79. Koji dio ličnosti, prema psihoanalitičkoj teoriji, potiče Markovu odluku da izađe na referendum?

80. Koji je krajnji cilj rasta i razvoja čovjekove ličnosti u okviru teorije A. Maslowa?

DRŽAVNA MATURA – ljeto 2014

81. Uz koji se teorijski pristup objašnjenja ličnosti vezuje ime F. B. Skinnera?

82. Mara pohađa srednju školu i loša je učenica. Ne pokazuje nikakvu želju za uspjehom u školi ili u bilo kojemu drugom području. Svoje radne obveze često zaboravlja i ne obavlja ih na vrijeme. Maru su nedostatak motivacije, česta potištenost i pesimizam naveli da zatraži pomoć psihologa. On je razgovarao s Marom, primijenio je više testova, između kojih i test s nejasnim slikama, te dijagnosticirao depresiju. Predložio joj je hitan početak terapije. Takva je dijagnoza šokirala Marine roditelje koji su joj odmalena pružali puno pozornosti, ispunjavali želje i sve dopuštali da bi bila sretna. Mara se u školi ne osjeća prihvaćenom. Njezini je kolege često ismijavaju i vrijeđaju zbog crne odjeće i *heavy metal* glazbe koju sluša. Ljude takva stila oblačenja i glazbenoga ukusa smatraju nedruštvenima i neprilagodljivima. Smatraju da se mora promijeniti ako želi da je prime u društvo.

No, Mara obožava *heavy metal* glazbu i voli instrumente koji u njoj dominiraju. Zna mnogo sastava koji sviraju tu glazbu i razumije tekstove pjesama. Često je sluša i ide na koncerte.

Na kojoj bi dimenziji pet faktorskoga modela ličnosti Mara imala nizak rezultat s obzirom da svoje radne obveze često zaboravlja i ne obavlja na vrijeme?

83. Pri postavljanju dijagnoze Marin je psiholog upotrijebio test s nejasnim slikama koje je trebala protumačiti. Kako se nazivaju takve tehnike ispitivanja ličnosti?

84. Kojoj skupini psihičkih poremećaja pripada Marina depresija?

85. Navedite dva osnovna načina liječenja psihičkih poremećaja.

86. Navedite tri anksiozna poremećaja i za svaki navedite po jedan simptom.

DRŽAVNA MATURA – jesen 2014

87. Koji psiholog smatra kako je za razumijevanje nečijega ponašanja jako važno razumjeti subjektivni doživljaj pojedinca i njegovu interpretaciju događaja?

88. Kojoj skupini poremećaja pripada Anin strah od letenja zrakoplovom?

89. Koja dva osnovna oblika liječenja psihičkih poremećaja mogu Ani ublažiti simptome straha od letenja zrakoplovom?

90. Koja je dimenzija ličnosti, prema pet faktorskome modelu, izražena kod Ane s obzirom da je ona druželjubiva i vedra osoba?

91. Kako se naziva sposobnost Anine prijateljice da se uživi u Anin položaj i razumije kako se ona osjeća prilikom letenja zrakoplovom?

92. Koji dio ličnosti, prema psihoanalitičkome pristupu, prevladava kod osobe koja često hoće zadovoljiti svoju potrebu bez obzira je li to prikladno u nekoj situaciji?

Odgovori:

1. T

2. N

3. C

4. A

5. a 1

b 3

c 4

6. a 3

b 1

c 2

7. shizofrenija

8. Primjena projekivnih testova i tehnika počiva na pretpostavci da pojedinac svoje nesvjesne želje, potrebe i strahove projicira u svoju okolinu, što osobito dolazi do izražaja kada se suoči s nejasnim i nestrukturiranim sadržajem. Stoga se upravo takvi sadržaji, npr. mrlje, nedovršene rečenice i nejasne slike nalaze u projekivnim testovima.

Njihov nedostatak jest što reakcije pojedinca pri ispitivanju projekivnim testovima mogu biti, između ostalog, posljedice njegovoga raspoloženja ili „bujne“ mašte, a ne samo odraz njegovih nesvjesnih želja, potreba i strahova.

9. Obrambeni mehanizmi ličnosti aktiviraju se najčešće u stanju frustracije, odnosno u situacijama kada pojedinac ne može ili ne uspijeva zadovoljiti svoje potrebe ili ostvariti svoje ciljeve. Obrambeni mehanizmi nastoje zaštititi ego u stanju anksioznosti. Njihova je svrha pomoći pojedincu da se obrani od tjeskobe, nemira i općenito neugodnih emocija koje izazivaju stanje frustracije i očuvati samopoštovanje. Freud smatra da uporaba većine obrambenih mehanizama ne dovodi do poboljšanja općeg funkcioniranja ličnosti.

10. netočno

11. netočno

12. točno

13. d

14. a

15. d

16. somatoformni poremećaji

17. Abraham Maslow

18. Humanisti nastaju kao reakcija na psihoanalitičku teoriju ličnost. Prva zamjerka odnosi se na Freudov uzorak ispitanika (psihičkih bolesnika) koji po njima ne može predstavljati uzorak za tumačenja pojava i zakonitosti i na zdravoj populaciji. Zato oni temelje svoje zaključke na analizi zdravih uspješnih pojedinaca kako bi otkrili principe postizanja takvog statusa.

Smatraju da čovjek nije nagonsko biće nego je u mogućnosti sam, svjesno donosi odluke.

Protive se tumačenju da je sve određeno u najranijem djetinjstvu, i tumače da se značajne promjene u razvoju čovjeka događaju kroz čitav život. Po humanistima psihoterapija ne bi trebala počivati na traženju problema iz prošlosti („kopanje po nesvjesnom“) nego okretanje prema budućnosti i otkrivanje potencijala kod čovjeka, čije ostvarenje će dovesti prevladavanja psihičkih teškoća.

19. točno

20. netočno

21. C

22. 1 d

2 c

3 b

23. 1 c

2 b

3 a

24. *superego*
25. *temperament*
26. Uz liječenje medicinskom terapijom psihoterapija je način liječenja psihičkog bolesnika razgovorom. Psihoterapeut pomaže klijentu prevladati neke psihičke poremećaje, prilagoditi se problemima življenja i potiče klijentov osobni razvoj. Danas postoje brojni psihoterapijski smjerovi (psihoanalitički, humanistički, kognitivno-bihevioristički) koji proizlaze iz raznih teorijskih pristupa .
27. Humanistički pristup u tumačenju ličnosti ističe da su ljudi pozitivna bića s potencijalom za kreativnost i samoispunjenje. Najviši cilj svakog čovjeka trebao bi biti samoaktualizacija (zadnji u hijerarhiji motiva). Čovjek može samostalno donositi odluke i u povoljnom društvenom okruženju teži pozitivnim društvenim ciljevima. Humanistička psihoterapija znači pomoći klijentu da osvijesti svoje autentične potrebe, prepozna svoje snage i preuzme odgovornost za vlastito samoostvarenje.
28. D
29. id
30. D
31. Sigmund Freud
32. somatoformni poremećaji
33. Abraham Maslow
34. C.) somatoformni poremećaj
35. **Ekstraverzija**
36. PTSP;
37. Razlikama u ličnostima; razlikama u kognitivnoj interpretaciji situacije; razlikama u kognitivnoj procjeni situacije; individualnošću; osobnošću; crtama ličnosti.
38. Superego; nad ja.
39. Psihoterapije je oblik liječenja psihičkih problema, koji se umjesto lijekova koristi nizom stručnih psiholoških postupaka (razgovor, neverbalna komunikacija, upitnici, testovi). Cilj je da klijent promijeni način doživljaja, razmišljanje ili reakcija na problem i da se osjeća bolje. Psihoterapiju mogu provoditi stručnjaci koji su posebno obučeni za to, a najčešće su to psihijatri, psiholozi, socijalni radnici, socijalni pedagozi,... Ima mnogo različitih vrsta psihoterapija (humanističke, psihoanalitičke, bihevoralne)koje proizlaze iz različitih teorijskih pristupa u objašnjenju ličnosti.
40. C
41. B
42. Temperament.
43. Otvorenost prema iskustvu.
44. Imaju iste gene; jednaki genotip.
45. **2 boda** Karakter, crte karaktera
- 1 bod** Superego, savjest.
- 0 bodova** Nije odgovoreno.
1. Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
46. **2 boda** Libido.
- 1 bod** Eros.
- 0 bodova** Nije odgovoreno.
47. **3 boda** Točno su navedena bilo koja 3 obilježja shizofrenih poremećaja od navedenih (ili priznatih):
Gubitak kontakta sa stvarnošću
Kaotičnost govora
Poremećaj mišljenja (deluzije)

Poremećaji percepcije (halucinacije slušne, vidne, njušne,...)

Poremećaj afektiviteta (emocija)

2 boda Navedena su 2 bitna obilježja shizofrenih poremećaja.

1 bod Navedeno je 1 bitno obilježje shizofrenih poremećaja.

0 bodova Nije odgovoreno.

Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

48. B.) temperament

49. D.) Sigmund Freud

50. Ličnost

51. Somatoformni poremećaji, psihosomatski poremećaji

52. Primjer točnog odgovora

2 boda

Karakter; crte karaktera

1 bod

Superego; savjest

53. **2 boda**

Primjer točnog odgovora

Nesvjesna razina.

1 bod

Potisnuta sjećanja

54. **3 boda**

Odgovor sadrži tri točne informacije. Definirani su upitnici ličnosti. Navedena je jedna prednost i jedan nedostatak.

Primjer točnog odgovora

Upitnik ličnosti je instrument koji se sastoji od niza pitanja kojima se utvrđuje tipičan način ponašanja i doživljavanja osobe.

Prednost: brza metoda (moguće je dobiti puno odgovora u kratkom vremenu, jednostavna metoda)

Nedostatak: Ispitanici ponekad lažu (ne razumiju pitanja, ne možemo biti sigurni u točnost odgovora)

2 boda

Točna je definicija i 1 prednost

Točna je definicija i 1 nedostatak

Točno je navedena 1 prednost i 1 nedostatak. Definicija nije tačna ili nedostaje.

1 bod

Odgovor sadrži jednu točnu informaciju:

Točna je definicija

Točno je navedena 1 prednost

Točno je naveden 1 nedostatak.

Ostale informacije nedostaju ili su netočne.

0 bodova

Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.

55.C

56. **2 boda** *Otvorenost prema iskustvu, otvorenost novim iskustvima, otvorenost novom*

1 bod *Nema*

0 bodova *Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno, otvorenost prema iskušenjima, otvorenost prema različitostima itd.*

57. **2 boda** Imaju iste gene, jednaki genotip, isti genotip, gotovo identičan genotip, vrlo sličan genotip, veliku gensku sličnost, najbližnji genotip, gotovo iste gene, genetski su najbližnji.
1 bod Jednorojčani blizanci su isti, razvili su se iz iste zigote.
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno, npr. slični geni.
58. **2 boda** Bihevioralni pristup, biheviorizam, bihevioralna psihologija
1 bod Okolinska psihologija, okolinski pristup
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
59. **2 boda** Karakter, crte karaktera, karakterne osobine
1 bod Superego, savjest
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno, npr. savjesnost
60. **2 boda** Libido
1 bod Eros
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
61. **3 boda** Točno su navedena bilo koja tri obilježja shizofrenih poremećaja od navedenih (ili priznatih):
☐ gubitak kontakta sa stvarnošću
☐ dezintegracija ličnosti
☐ kaotičnost govora
☐ poremećaj mišljenja (deluzije)
☐ poremećaji percepcije (halucinacije slušne, vidne, njušne...) ~ nabranje vrsta halucinacija – jedan simptom
☐ poremećaj afekata (emocionalna tupost)
☐ inercija, pasivnost
☐ katatona ukočenost.
2 boda Navedena su dva bitna obilježja shizofrenih poremećaja.
1 bod Navedeno je jedno bitno obilježje shizofrenih poremećaja.
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno, npr. poremećaji raspoloženja
62. ekstraverzija
63. poremećaji uzrokovani uzimanjem sredstava
64. kognitivno-bihevioralnu
65. navedena tri obilježja od predloženih ili poznatih:
- u svakoj psihoterapiji dolazi do interakcije terapeuta i klijenta
- psihoterapija koristi različita psihološka načela koja utječu na emocije, razmišljanja i postupke te osoba tako prevladava probleme
- psihoterapiju provode stručnjaci koji su dodatno educirani u nekoj vrsti psihoterapije (psihijatri, psiholozi, socijalni radnici, pedagozi...)
- prisutan je topao emocionalni odnos terapeuta i klijenta
- aktivan pristup rješavanja problema umjesto pasivnog prepuštanja
66. A
67. ekstraverziji
68. medicinski model
69. nesvjesno-sadrži misli, doživljava, sjećanja koja su potisnuta iz svijesti jer su u suprotnosti s usvojenim normama i zabranama ponašanja
pedsvesno-sadržaji koji nismo svjesni, ali ih lako možemo dovesti u svijest
svjesno-sadržaji kojih smo svjesni u određenom trenutku i u središtu su naše pozornosti
70. bihevioristički pristup-istražuje jedino ponašanje jer je ono jedino objektivno
psihoanalitički pristup- istražuje nesvjesne motive koji upravljaju ponašanjem
kognitivni pristup – istražuje kako ljudi percipiraju, uče, pamte, misle, odnosno kako primaju i obrađuju informacije

- (Navedeni ovi ili bilo koja dva priznata pristupa)
71. C. (psihoanalitička teorija)
72. **2 boda** – U poremećaje raspoloženja
1 bod – Poremećaji s osi 1
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
73. **2 boda** – Humanističku, Realitetnu terapiju
1 bod Fenomenološki pristup, holistički pristup, Rogersovu terapiju, Glasserovu terapiju
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
74. **3 boda - Objašnjen je pojam samoaktualizacije i navedena su 2 obilježja samoaktualiziranih ljudi.**
☐ Samoaktualizacija je potreba za ostvarivanjem svih svojih potencijala; potreba za pronalaženjem svojih kreativnih mogućnosti i njihovim uspješnim ostvarivanjem u životu
☐ Obilježja ličnosti samoaktualiziranih ljudi:
 - točno percipiraju realnost
 - prihvatanje sebe, drugih i okoline onakvima kakvi jesu sa svim vrlinama i manama
 - spontanost, jednostavnost i prirodnost, kažu što misle
 - orijentirani na problem, a ne na sebe
 - vrlo su kreativni
 - neovisnost o kulturi i okolini, nekritičko prilagođavanje većini
 - zapažanje i divljenje svakodnevnim događajima i pojavama
 - dobar smisao za humor, koji nije usmjeren vrijeđanju drugih
 - uspostavljanje dubokih i bliskih kontakata s malim brojem ljudi, uz poštovanje i uvažavanje ostalih
 - izvorna želja za pomaganjem ljudima i društvena angažiranost (npr. borba za ljudska prava)
 - demokratski stavovi i brinu za opće dobro
- 2 boda - Objašnjen je pojam samoaktualizacije i navedena su dva obilježja ličnosti samoaktualiziranih ljudi**
1 bod – Objašnjenje pojma samoaktualizacije
 Navedeno jedno obilježje samoaktualiziranih ljudi
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
75. **2 boda** – Projektivni test, tehnike
1 bod – Naveden neki pojedinačan test (TAT, Rorschachov test, ...)
0 bodova – Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
76. D (ugodnost)
77. **2 boda** Otvorenost k iskustvima
1 bod Nema
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore naveden
78. **2 boda** Fobija
1 bod Anksiozni poremećaj
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
79. **2 boda** Superego, nad ja
1 bod Savjest
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
80. **2 boda** Samoaktualizacija, ostvarenje svih potencijala
1 bod 5. nivo u hijerarhiji motiva
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
81. B (bihevioristički pristup)
82. **2 boda** na dimenziji savjesnosti

- 1 bod** organiziranost, odgovornost
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
83. **2 boda** projektivne tehnike
1 bod naveden je naziv nekog pojektivnog testa (npr. Rorschachov test mrlja, TAT...)
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
84. **2 boda** – medicinska terapija i psihoterapija
1 bod – naveden jedan od dva točna odgovora
0 bodova – svi odgovori koji ne uključuju gore navedeno
85. **3 boda** – panika-intenzivan strah uz teškoću disanja, osjećaj gušenja, , nesvjestica
 Fobija – neosnovani strahovi od raznih pojava, situacija
 Opsesivno-kompulzivni poremećaj – prisilne misli, prisilne ritualne radnje
 PTSP- noćne more, nesanice, stalno vraćanje istih slika
 Generalizirani anksiozni poremećaj – prisutna tjeskoba koja nije vezana za određenu situaciju
86. **2 boda** – navedena dva poremećaja i njihovi simptomi
 navedeni nazivi tri poremećaja i simptomi jednog
 naveden naziv jesnog poremećaja i tri simptoma poremećaja iz anksiozne skupine
1 bod – naveden jedan ili dva poremećaja i simptom za jedan poremećaj
 Navedena dva ili tri simptoma
 Navedena dva ili tri poremećaja
0 bodova – svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno
87. **C. Carl Rogers**
88. **2 boda** anksioznim poremećajima; fobijama
1 bod neurotskim poremećajima
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
89. **2 boda** medicinska terapija (psihofarmakologija) i psihoterapija
1 bod Naveden je samo jedan oblik terapije; navedena su dva oblika unutar jednog od dva osnovna oblika (npr. psihoanalitička i kognitivno-bihevioralna terapija)
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
90. **2 boda** ekstraverzija
1 bod otvorenost
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
91. **2 boda** empatija
1 bod suosjećanje
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.
92. **2 boda** Id
1 bod Dan je opisni odgovor, npr. dio ličnosti koji je sjedište nagona, dio ličnosti koji funkcionira po načelu ugode
0 bodova Svi ostali odgovori koji ne uključuju gore navedeno.